

Maig del 2017

MANUAL D'ETIQUETATGE DEL CAVA

Maig del 2017

SERVEIS TÈCNICS DEL CRC

PREÀMBUL

La *Llei 6/2015, de 12 de maig, de denominacions d'origen i indicacions geogràfiques protegides d'àmbit territorial supraautonòmic*, així com el *Reial decret 267/2017, de 17 de març*, disposen que les entitats de gestió podran:

Establir els requisits mínims que han de complir les etiquetes comercials, que es comunicaran al Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient i es faran públics de manera que se'n garanteixi la possibilitat d'accés a tots els interessats.

Aquests requisits hauran d'estar referits a les matèries expressament recollides als plecs de condicions de la denominació.

Tot això no suposa cap obstacle perquè el Consell Regulador estableixi i mantingui al dia un repertori complet de legislació que ofereixi als operadors a títol exclusivament informatiu.

Per a més informació dels operadors subjectes a la DOP Cava, es posa en coneixement que, de conformitat, d'una banda, amb l'aplicació de la *Llei 20/2013, de garantia d'unitat del mercat*, així com de les normes que emanen de la Unió Europea, en particular, les normes contingudes als articles 101 i 102 del TFUE, no es pot aplicar un règim d'autorització d'etiquetes, ja que es considera com una trava al desenvolupament de l'activitat de les empreses afectades.

Sobre la base del que s'ha exposat, i amb la finalitat de facilitar la tasca als operadors, atès que la responsabilitat els recau exclusivament, s'ha desenvolupat aquest **Manual d'etiquetatge del cava**, que engloba els requisits mínims que han de complir les etiquetes comercials, harmonitza conceptes d'aplicació i recull els aspectes legislatius que cal tenir en compte que afecten l'etiquetatge en la comercialització d'ampolles de cava.

ÍNDEX

0.	INTRODUCCIÓ.....	5
0.1.	Productes objecte del document	5
0.2.	Definicions.....	5
1.	OBLIGACIÓ D'ETIQUETAR.....	5
2.	PRINCIPIS GENERALS D'ETIQUETATGE I PRESENTACIÓ.....	6
2.1.	Principis generals.....	6
2.2.	Llengua de l'etiquetatge.....	6
2.3.	Requisits lingüístics	7
3.	INDICACIONS DE L'ETIQUETATGE.....	9
3.1.	Indicacions obligatòries.....	9
3.2.	Indicacions facultatives	9
4.	INDICACIONS OBLIGATÒRIES	11
4.1.	Presentació de les indicacions obligatòries.....	11
4.2.	Expressió de les indicacions obligatòries	11
4.3.	Comercialització i exportació	11
4.4.	INDICACIÓ "CAVA"	11
4.5.	MARCA COMERCIAL	11
4.6.	CONTINGUT DE SUCRE	12
4.7.	VOLUM NOMINAL	13
4.8.	GRAU ALCOHÒLIC VOLUMÈTRIC ADQUIRIT	13
4.8.1.	Tolerància	14
4.9.	INDICACIÓ DE L'ELABORADOR	14
4.10.	ADREÇA	16
4.11.	NÚMERO DEL REGISTRE D'ENVASADORS DE VINS.....	16
4.12.	PROCEDÈNCIA	16
4.13.	PRESÈNCIA D'AL·LÈRGENS.....	17
4.14.	NÚMERO DE LOT	18
5.	INDICACIONS FACULTATIVES	19
5.1.	TERMES TRADICIONALS FACULTATIUS I INDICACIÓ "PARATGE QUALIFICAT"	19
5.1.1.	Reserva	19
5.1.2.	Gran Reserva	19
5.1.3.	Indicació "Paratge Qualificat"	20
5.2.	NOM DE LA VARIETAT DE RAÏM DE VINIFICACIÓ	21

5.3.	ANY DE LA COLLITA	21
5.4.	MENCIONS RELATIVES AL COLOR.....	22
5.5.	TERMES QUE ES REFEREIXEN A DETERMINATS MÈTODES DE PRODUCCIÓ.....	22
5.5.1.	Fermentació, maduració o envelliment en recipients de fusta	22
5.5.2.	“Fermentació en ampolla”	23
5.5.3.	“Fermentació en ampolla segons el mètode tradicional”, “mètode tradicional”, “mètode clàssic” o “mètode clàssic tradicional”	23
5.6.	MENCIÓ “VI ESCUMÓS”	24
5.7.	SIGNE CE “e”	24
5.8.	CONDECORACIONS.....	24
5.9.	LLEGENDA COMERCIAL	25
5.10.	ALTRES MENCIONS.....	25
5.11.	MARXAMOS DE CONTROL.....	25

0. INTRODUCCIÓ

0.1. Productes objecte del document

El producte objecte d'aquest document és el cava.

0.2. Definicions

S'entendrà per:

- a) "Etiquetatge": tota paraula, indicació, marca registrada, marca comercial, motiu il·lustrat o símbol col·locats en qualsevol envàs, document, avís, etiqueta, anell o collar que acompanyi o faci referència a un producte donat.¹
- b) "Presentació": la informació transmesa als consumidors sobre el producte en qüestió, incloent-hi la forma i el tipus de les ampolles.²

1. OBLIGACIÓ D'ETIQUETAR

Les ampolles de cava hauran d'anar etiquetades, amb les excepcions següents:

- a) Que les ampolles circulin dins de la zona de producció de la denominació d'origen protegida i entre cellers que hi tinguin dret.
- b) Que les ampolles es trobin en fase d'elaboració tancades amb tap de tiratge en el qual s'identifiqui el lot de procedència i el celler que n'hagi fet el tiratge.
- c) Que vagin proveïdes d'un document d'acompanyament.
- d) Que siguin objecte de controls específics.

---

¹ Article 117 a) del Reglament (UE) núm. 1308/2013.

² Article 117 b) del Reglament (UE) núm. 1308/2013.

2. PRINCIPIS GENERALS D'ETIQUETATGE I PRESENTACIÓ

2.1. Principis generals

- a) La naturalesa de l'etiquetatge, la presentació i la publicitat dels productes alimentaris, i les modalitats de dur-los a terme, no podran induir a error el comprador, especialment:³
- Sobre les característiques del producte alimentari i, en particular, sobre la seva naturalesa, identitat, qualitats, composició, quantitat, durada, origen o procedència i forma de fabricació o d'obtenció.
  - Atribuïnt al producte alimentari efectes o propietats que no tingui.
  - Sugerint que el producte alimentari té unes característiques particulars quan tots els productes similars tinguin aquestes mateixes característiques.
  - Atribuïnt a un producte alimentari propietats preventives, terapèutiques o curatives d'una malaltia humana, ni esmentant aquestes propietats, sens perjudici de les disposicions aplicables a les aigües minerals naturals i als productes alimentaris destinats a una alimentació especial.
- b) Els productes l'etiqueta o la presentació dels quals no s'ajusti a les condicions corresponents previstes en aquest reglament (en referència al Reglament [CE] núm. 607/2009, i, per tant, a aquest manual d'etiquetatge específic del cava) no es podran comercialitzar en la comunitat ni exportar-se.⁴
- c) Totes les etiquetes utilitzades per a la comercialització de cava s'hauran de comunicar al Consell Regulador del Cava almenys 15 dies abans de la seva posada en circulació.
S'hauran de presentar per via telemàtica, en format "pdf", amb resolució suficient per a una visualització correcta i juntament amb la documentació preceptiva.
- d) Totes les indicacions hauran de tenir contrast de lletra suficient respecte del fons de l'etiqueta, de manera que resultin de fàcil lectura.

2.2. Llengua de l'etiquetatge

Quan les indicacions obligatòries i facultatives a què es refereixen els articles 119 i 120 (del Reglament [UE] núm. 1308/2013) s'expressin amb paraules, hauran de figurar en una o diverses llengües oficials de la Unió.⁵

A aquest respecte, la Comissió Europea interpreta el següent: "La Direcció General d'Agricultura i Desenvolupament Rural de la Comissió Europea (DG – AGRI), després d'haver-ho tractat amb la Direcció General de Sanitat i Consum de la Comissió Europea (DG – SANCO) i el Servei Jurídic de la Comissió Europea, considera que es poden utilitzar totes les llengües oficials de la Comunitat, sense cap restricció; tan sols la menció dels al·lèrgens es pot fer obligatòria en la llengua nacional d'un estat membre".⁶

³ Article 4 del Reial decret 1334/1999.

⁴ Article 52.1 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

⁵ Article 131.1 del Reglament (UE) núm. 1308/2013.

⁶ Acta de la 311a reunió del Comitè de Gestió de la OCM Única, de 22 de novembre de 2011 (Vi i Alcohols).

Els requisits relatius a les llengües admeses per a la indicació de la presència d'al·lèrgens en els productes vitícoles es desenvolupen a l'apartat 4.13 d'aquest document.

No obstant això, es transcriu tot seguit l'article 122 del Reglament (UE) núm. 1308/2013:

"1. A fi de tenir en compte les característiques específiques del sector vitivinícola, la Comissió podrà adoptar actes delegats de conformitat amb l'article 227 relatiu a normes i restriccions sobre:

- a) la presentació i utilització d'indicacions d'etiquetatge diferents de les previstes en aquesta secció;
- b) indicacions obligatòries, en particular:
  - i) els termes que caldrà utilitzar per expressar les indicacions obligatòries i les seves condicions d'utilització;*
  - ii) els termes relatius a una explotació i les condicions d'utilització;*
  - iii) les disposicions que permetin als estats membres productors establir normes addicionals sobre les indicacions obligatòries;*
  - iv) les disposicions que permetin establir altres excepcions a més de les esmentades a l'article 119, apartat 2, pel que fa a l'omissió de la referència a la categoria de producte vitivinícola; i*
  - v) les disposicions sobre la utilització de llengües;*
- c) indicacions facultatives, en particular:
  - i) els termes que caldrà utilitzar per expressar les indicacions facultatives i les seves condicions d'utilització;*
  - ii) les disposicions que permetin als estats membres productors establir normes addicionals sobre les indicacions facultatives;*
- d) la presentació, en particular:
  - i) les condicions d'utilització d'ampolles de determinades formes i una llista de determinades ampolles de formes específiques;*
  - ii) les condicions d'utilització de les ampolles i les tanques del tipus 'vi escumós';*
  - iii) les disposicions que permetin als estats membres productors establir normes addicionals sobre la presentació;*
  - iv) les disposicions sobre la utilització de llengües."*

2.3. Requisits lingüístics

1. Sens perjudici del que disposa l'article 9, apartat 3 (del Reglament [UE] núm. 1169/2011), la informació alimentària obligatòria figurarà en una llengua que compreguin fàcilment els consumidors dels estats membres on es comercialitza l'aliment.⁷
2. Al seu territori, els estats membres en què es comercialitza un aliment podran estipular que les mencions es facilitin en una o més llengües d'entre les llengües oficials de la Unió Europea.⁸

---

⁷ Article 15.1 del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

⁸ Article 15.2 del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

3. Els apartats 1 i 2 no exclouen la possibilitat que les mencions figurin en diverses llengües.⁹

---

⁹ Article 15.3 del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

3. INDICACIONS DE L'ETIQUETATGE

La normativa horitzontal aplicable en matèria d'etiquetatge de productes alimentaris i la normativa sectorial diferencien clarament entre les indicacions obligatòries i les indicacions facultatives.

Les indicacions facultatives estan adreçades a especificar les característiques intrínseques o la qualificació del producte en qüestió. Per als productes vitícoles, podem distingir dos tipus d'indicacions facultatives: les que tenen regulació específica (en l'àmbit de la Unió Europea, en l'àmbit nacional o en l'àmbit de les comunitats autònomes) i les que no en tenen.

Pel que fa a les primeres, les normes sectorials aplicables estableixen indicacions facultatives que es poden utilitzar en tots els productes i d'altres que estan reservades als vins amb DOP o IGP.

En relació amb les segones, es podran fer servir sempre que compleixin els principis generals de l'etiquetatge i la presentació de productes alimentaris, recollits al punt 2.1 d'aquest document.

3.1. Indicacions obligatòries

En l'etiquetatge del cava, hi hauran de constar obligatòriament les indicacions següents:

- Categoria: indicació Cava.
- Marca comercial.
- Contingut en sucre.
- Volum nominal.
- Grau alcohòlic volumètric adquirit.
- Elaborador.
- Adreça.
- Número de registre d'envasadors de vins.
- Procedència.
- Presència d'al·lèrgens.
- Número de lot.

3.2. Indicacions facultatives

En l'etiquetatge del cava, hi podran constar, facultativament, les indicacions següents:

- Termes tradicionals:
  - Reserva.
  - Gran Reserva.
- Indicació "Paratge Qualificat".
- Nom de la varietat de raïm de vinificació.
- Any de la collita.
- Mencions relatives al color.
- Termes que es refereixen a determinats mètodes de producció.
  - Fermentació, criaça o envelliment en recipients de fusta.
  - "Fermentació en ampolla".
  - "Fermentació en ampolla segons el mètode tradicional", "mètode tradicional", "mètode clàssic" o "mètode clàssic tradicional".
- Menció "vi escumós".

- Signe CE “e”.
- Condecoracions.
- Llegenda comercial.
- Altres mencions.

4. INDICACIONS OBLIGATÒRIES

4.1. Presentació de les indicacions obligatòries

- a) Totes les indicacions obligatòries detallades al punt 3.1 (amb l'excepció del número de lot i la presència d'al·lèrgens) hauran d'aparèixer al mateix camp de visió, de manera que siguin llegibles simultàniament sense haver de girar l'envàs.
- b) Les indicacions obligatòries s'hauran d'indicar en caràcters indelebles i hauran de ser clarament distingibles de la resta de les indicacions escrites i els dibuixos.

4.2. Expressió de les indicacions obligatòries

Cadascuna de les indicacions obligatòries s'haurà de fer de manera independent.

4.3. Comercialització i exportació¹⁰

Els productes l'etiqueta o la presentació dels quals no s'ajustin a les condicions establertes al Reglament (CE) núm. 607/2009 (ni a aquest manual específic d'etiquetatge del cava) no es poden comercialitzar a la Unió Europea ni exportar.

4.4. INDICACIÓ "CAVA"

- a) Hi haurà de constar amb una alçada mínima de tots els seus caràcters de 4 mm.
- b) No s'accepten qualificatius a la indicació "cava", per la qual cosa hi haurà de figurar de manera aïllada, sense oferir una lectura seguida d'altres mencions.
- c) En aplicació de l'article 59 del Reglament (CE) núm. 607/2009, no es farà constar a les etiquetes de cava la menció "denominació d'origen" ni "denominació d'origen protegida", o "DO" o "DOP".
- d) Quan la menció "cava" es repeteixi en altres punts de l'etiquetatge diferents del camp visual on consten totes les mencions obligatòries (amb la possible excepció del número de lot i els al·lèrgens), no caldrà complir el requisit dels 4 mm d'alçada mínima dels caràcters.
- e) Quan totes les indicacions obligatòries (amb la possible excepció del número de lot i els al·lèrgens) apareguin al camp visual de l'etiqueta posterior (considerant com a "posterior" la que el consumidor interpreta com a tal), serà obligatori que la indicació "cava" també figuri al camp visual frontal, sigui a l'etiqueta, la càpsula o el collar.

4.5. MARCA COMERCIAL

- a) És obligatori fer constar una marca comercial a l'etiqueta, la qual haurà de ser reproduïble amb lletres i/o números. No s'acceptaran marques compostes exclusivament per símbols, dibuixos, imatges, gràfics o icones.
- b) Serà preceptiva la utilització d'una marca comercial inscrita al Registre de la Propietat Industrial o les oficines de registre de patents i marques internacionals, en la classe 33 de Niça, que no podrà contenir paraules, signes o il·lustracions que

---

¹⁰Article 52 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

puguin infondre confusió, en particular, pel que fa a l'origen geogràfic, la varietat de raïm, l'any de collita i la qualitat del producte.¹¹

- c) En el cas que la marca no consti inscrita a nom del celler elaborador del cava, hauran d'aportar un document de cessió de marca a favor seu.
- d) La marca haurà de figurar a l'etiqueta, de la forma en què consti registrada a l'oficina de patents i marques, amb els gràfics, els dibuixos o les imatges associats amb els quals consti inscrita.
- e) Tots els caràcters que integren la marca hi hauran de constar amb una alçada de caràcters que almenys serà de 3 mm quan la indicació "cava" hi consti a 4 mm d'alçada, o bé amb una alçada de caràcters que com a mínim serà la de la indicació "cava" menys 1 mm.
- f) La marca hi haurà de constar de manera aïllada, sense oferir lectura seguida d'altres mencions.
- g) Si es fa constar una segona menció a tall de marca, haurà de constar també registrada a l'oficina de patents i marques. En el cas de no estar registrada com a marca, no podrà figurar a l'etiqueta amb una mida de caràcters que iguali o superi els de la marca comercial registrada i, en el cas de figurar en qualsevol camp visual (sigui el frontal o el posterior de l'ampolla), haurà de figurar també en aquest camp visual la marca comercial registrada.
- h) Quan totes les indicacions obligatòries (amb la possible excepció del número de lot i els al·lèrgens) apareguin al camp visual de l'etiqueta posterior (considerant com a "posterior" la que el consumidor interpreta com a tal), serà obligatori que la marca comercial també figuri al camp visual frontal, sigui a l'etiqueta, la càpsula o el collar, i ajustant-se al que marca el punt e) d'aquest apartat.

4.6. CONTINGUT DE SUCRE

- a) En l'etiquetatge del cava, hi ha d'aparèixer una referència al contingut de sucre del producte, per a la qual cosa s'utilitzarà un dels termes següents (tipus):¹²
  - Brut Nature: si el contingut en sucre és inferior a 3 grams per litre. Aquesta menció únicament es podrà utilitzar per al cava al qual no s'afegeixi sucre després de la segona fermentació.
  - Extrabrut: si el contingut en sucre se situa entre 0 i 6 grams per litre.
  - Brut: si el contingut en sucre és inferior a 12 grams per litre.
  - Extrasec: si el contingut en sucre se situa entre 12 i 17 grams per litre.
  - Sec: si el contingut en sucre se situa entre 17 i 32 grams per litre.
  - Semisec: si el contingut en sucre se situa entre 32 i 50 grams per litre.
  - Dolç: si el contingut en sucre és superior a 50 grams per litre.
- b) Si el contingut de sucre dels productes, expressat en termes de fructosa i glucosa (inclosa qualsevol sacarosa), justifica l'ús de dos dels termes enumerats, només s'escollirà un terme.¹³

---

¹¹ Punt 8, apartat b), subapartat v) del plec de condicions de la DOP Cava.

¹² Article 58.1 i annex XIV, part A del Reglament (CE) núm. 607/2009.

- c) El contingut de sucre del producte no podrà ser superior ni inferior en més de 3 g/l al contingut de sucre indicat a l'etiqueta del producte.¹⁴
- d) A l'etiqueta on constin totes les indicacions obligatòries (llevat d'al·lèrgens i número de lot), no s'acceptaran qualificatius al tipus de producte, per la qual cosa aquesta indicació hi haurà de figurar de manera aïllada, sense oferir una lectura seguida d'altres mencions.
Tanmateix, si s'opta per repetir la indicació del tipus de producte, al mateix camp visual o en un altre de diferent, en aquest cas sí que s'acceptarien qualificatius de l'estil "Brut Imperial", "Brut Rosé", "Rosat Brut", etc.
- e) Les indicacions relatives al tipus de producte hauran de constar amb caràcters d'una alçada mínima d'1,2 mm.¹⁵

4.7. VOLUM NOMINAL

- a) El volum nominal¹⁶ s'expressarà utilitzant com a unitats de mesura el litre, el centilitre o el mil·lilitre, mitjançant xifres d'una alçada mínima de:
- 6 mil·límetres si la quantitat nominal és superior a 100 centilitres.
  - 4 mil·límetres si la quantitat nominal està compresa entre 100 centilitres, inclusivament, i 20 centilitres, exclusivament.
  - 3 mil·límetres si la quantitat nominal està compresa entre 20 centilitres, inclusivament, i 5 centilitres, exclusivament.
- b) Anirà seguit del nom de la unitat de mesura o bé del seu símbol,¹⁷ fent servir "litre" ("l" o "L"), "centilitre" ("cl" o "cll") o mil·lilitre ("ml").

4.8. GRAU ALCOHÒLIC VOLUMÈTRIC ADQUIRIT¹⁸

La indicació del grau alcohòlic volumètric adquirit:

- a) Es farà per unitat o mitja unitat de percentatge de volum.
(En conseqüència, tenint en compte els valors mínims i màxims per al cava, a l'etiqueta, només hi podran figurar les xifres següents: 11% vol., 11,5% vol., 12% vol. o 12,5% vol.)
- b) La xifra:
- Anirà seguida del símbol "%vol."
  - Podrà anar precedida dels termes "grau alcohòlic adquirit" o "alcohol adquirit", o de l'abreviatura "alc."
  - Apareixerà a l'etiqueta mitjançant caràcters d'una alçada mínima de:
    - 5 mm, si el volum nominal és superior a 100 centilitres.

---

¹³ Article 58.2 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

¹⁴ Article 58.3 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

¹⁵ Article 13.2 i annex IV del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

¹⁶ Article 9.a) del Reial decret 1801/2008.

¹⁷ Article 9.a) del Reial decret 1801/2008.

¹⁸ Articles 54.1 i 54.2 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

- 3 mm, si el volum nominal és igual o inferior a 100 centilitres i superior a 20 centilitres.
- 2 mm, si el volum nominal és igual o inferior a 20 centilitres.

4.8.1. Tolerància

Sens perjudici de les toleràncies previstes pel mètode d'anàlisi de referència utilitzat, el grau alcohòlic indicat no podrà ser superior ni inferior en més de 0,8% vol. al grau determinat per l'anàlisi.

Pel que fa a les toleràncies, serà d'aplicació el següent:¹⁹

1. Per a la verificació del compliment del grau alcohòlic mínim o màxim establert (10,8% vol. - 12,8% vol.), a efectes de denominació del producte:
  - a) Són aplicables les toleràncies que resulten del mètode d'anàlisi utilitzat per a la determinació del grau alcohòlic (que actualment s'anomenen "interval d'incertesa analítica").
  - b) No són aplicables les toleràncies admeses per a la indicació del grau alcohòlic en l'etiquetatge, regulades a l'article 54.1 del Reglament (CE) núm. 607/2009 de la Comissió.
2. Per a la verificació del grau alcohòlic que figuri a l'etiquetatge:
  - a) Són aplicables les toleràncies regulades a l'article 54.1 del Reglament (CE) núm. 607/2009.
  - b) Són aplicables les toleràncies que resulten del mètode d'anàlisi utilitzat per a la determinació del grau alcohòlic (que actualment s'anomenen "interval d'incertesa analítica").
  - c) En conseqüència, s'admetrà la tolerància a més a més de l'"interval d'incertesa analítica".

4.9. INDICACIÓ DE L'ELABORADOR

- a) És obligatori fer constar a l'etiqueta la raó social de l'empresa elaboradora de cava,²⁰ de la forma en què consta inscrita als registres del Consell Regulador del Cava.
- b) La raó social haurà d'anar precedida d'"Elaborador" o "Elaborat per":²¹
- c) Es considerarà "elaborador" l'empresa productora de cava que duu a terme el degollament de les ampolles i el posterior etiquetatge.
- d) La indicació relativa a l'elaborador haurà de constar amb caràcters del mateix color, tipus i mida que els utilitzats per fer constar les indicacions relatives a l'adreça (municipi i país).

---

¹⁹ Acord de la Mesa de Coordinació de la Qualitat Alimentària de 20 de desembre de 2011, d'acord amb l'Institut Nacional de Consum (INC).

²⁰ Aplicació de l'article 56.3 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

²¹ Article 5 del Reial decret 1363/2011.

- e) Hi haurà de constar amb caràcters d'una alçada mínima d'1,2 mm.²²
- f) Indicació de la raó social mitjançant un nom comercial²³
No obstant el que disposa l'apartat a), la raó social de l'elaborador podrà ser substituïda per un nom comercial la titularitat del qual hagi estat inscrita a favor seu, com a nom comercial (en la classe 33 de Niça), a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques, i si ha estat comunicat al corresponent registre d'envasadors de vins per a la seva anotació.

Si s'opta per fer ús d'aquesta possibilitat, caldrà presentar al Consell Regulador del Cava la documentació següent:

- Còpia del certificat títol registre de nom comercial, en la classe 33 de Niça.
- Còpia del document que acrediti que el nom comercial ha estat anotat al registre d'envasadors de vins corresponent.

g) Indicació de la raó social mitjançant la fórmula d'una elaboració per encàrrec

1. La indicació del nom de l'elaborador podrà ser substituïda en l'etiquetatge per un codi.
2. Quan la raó social de l'elaborador sigui substituïda per un codi, el nom de qualsevol altra persona física o jurídica implicada en la distribució comercial diferent de l'elaborador indicat per un codi també apareixerà a l'etiqueta.
3. Pel que fa al punt 2, no s'accepta que el nom i l'adreça de qualsevol altra persona física o jurídica implicada en la distribució comercial diferent de l'elaborador indicats per un codi siguin substituïts per un nom comercial.
4. Com a codi s'utilitzarà el número de registre d'envasadors de vins.²⁴
5. La referència a l'estat membre en qüestió amb la qual s'han de completar els codis utilitzats, segons s'estableix a l'article 56.5 del Reglament (CE) núm. 607/2009 de la Comissió, de 14 de juliol de 2009, es farà afegint al final l'expressió "ES".²⁵
6. En el cas d'una elaboració per encàrrec, la indicació de l'elaborador es completarà mitjançant els termes "elaborat per a... per...".²⁶
Si s'opta per fer ús de la fórmula d'una elaboració per encàrrec, caldrà presentar al Consell Regulador del Cava la documentació següent:
  - Còpia de l'alta de l'IAE –model 036– (o document equivalent al país de destinació) de la persona física o jurídica que apareixerà a l'etiqueta, on consti que la seva activitat li permet comercialitzar vins.
  - Escrit o document que acrediti la relació entre l'empresa elaboradora de cava i l'empresa que constarà a l'etiqueta i, si s'escau, relació amb el titular de la marca comercial utilitzada.
7. No obstant el que disposen els punts 1, 2 i 5, no s'admet la fórmula substitutòria de l'elaboració per encàrrec en l'etiquetatge dels caves gran reserva.

²² Article 13.2 i annex IV del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

²³ Adaptació de l'article 10 del Reial decret 1363/2011.

²⁴ Article 6.1 del Reial decret 1363/2011.

²⁵ Article 9 del Reial decret 1363/2011.

²⁶ Article 5 del Reial decret 1363/2011.

4.10. ADREÇA

- a) Als efectes d'aquest manual, s'entén per "adreça" les indicacions del municipi i de l'estat membre on està situada la instal·lació de l'elaborador.
- b) Les indicacions relatives a l'adreça (municipi i país) hauran de constar amb caràcters del mateix color, tipus i mida de lletra que els utilitzats per fer constar la indicació de l'elaborador.
- c) La indicació del país constarà a continuació de la indicació del municipi. No obstant això, s'acceptarà, com a complement de l'adreça, la inclusió d'una unitat administrativa intermèdia entre el nom del municipi i el país.
La possible inclusió del nom de la unitat administrativa intermèdia queda condicionada al fet que no coincideixi, de manera parcial o total, amb el nom d'una DOP.
- d) En el cas que es repeteixin les indicacions al mateix camp visual o en un altre, s'hi podrà fer constar només el municipi, o el municipi seguit de la unitat administrativa intermèdia, sense necessitat de fer constar la indicació del país a continuació.
Quan es doni aquesta circumstància, tant el municipi com la unitat administrativa intermèdia hi hauran de constar amb caràcters del mateix tipus i mida de lletra.
- e) Les indicacions relatives al municipi i el país seran obligatòries i hauran de constar amb caràcters d'una alçada mínima d'1,2 mm.²⁷

4.11. NÚMERO DEL REGISTRE D'ENVASADORS DE VINS

- a) En aplicació de l'article 70.3 del Reglament (CE) núm. 607/2009 de la Comissió, de 14 de juliol de 2009, en l'etiquetatge dels vins, hi haurà de figurar obligatòriament el número de registre d'envasadors de vins, atribuït per les comunitats autònomes competents.²⁸
- b) El número de registre d'envasadors de vins constarà a les etiquetes precedit de les sigles "R.E."
- c) Constarà a les etiquetes amb caràcters d'una alçada mínima d'1,2 mil·límetres.

4.12. PROCEDÈNCIA

- a) Per a vins amb DOP²⁹, com és el cas del cava, la normativa comunitària estableix "Vi de (...)", "Produït a (...)" o "Producte de (...)", o expressions equivalents, completades amb el nom de l'estat membre o tercer país en qüestió.
Com que per al cava l'opció "Vi de (...)" es considera incompleta i susceptible d'incloure a confusió –en tot cas s'hauria de completar com a "Vi escumós de qualitat de (...)"–, als efectes d'aquest manual d'etiquetatge del cava es limita la indicació de la procedència a les opcions:
  - Producte d'Espanya.

²⁷ Article 13.2 i annex IV del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

²⁸ Article 4 del Reial decret 1363/2011.

²⁹ Article 55.1.c) del Reglament (CE) núm. 607/2009.

- Produït a Espanya.
- b) La indicació de la procedència haurà de constar amb caràcters d'una alçada mínima d'1,2 mm.³⁰

4.13. PRESENCIA D'AL·LÈRGENS

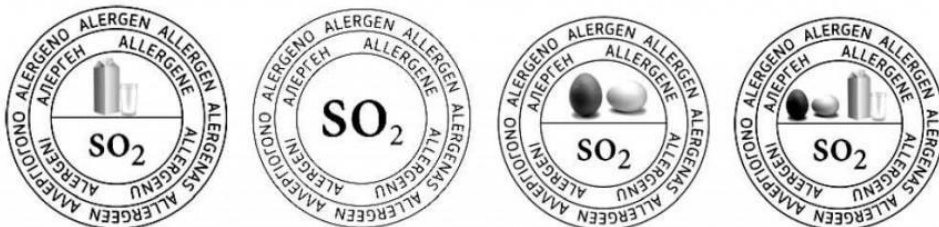
Quan un o diversos dels ingredients enumerats a l'annex III bis de la Directiva 2000/13/CE estiguin presents en algun dels productes esmentats a l'annex IV del Reglament (CE) núm. 479/2008, s'hauran d'indicar a l'etiquetatge, precedits del terme "conté".³¹

En el cas dels productes vitícoles serien d'aplicació fonamentalment, si s'han utilitzat i estan presents al producte final, els "ous i productes a base d'ou", la "llet i els seus derivats" i el "diòxid de sofre i sulfits en concentracions superiors a 10 mg/kg o 10 mg/litre expressat com a SO₂".

Les mencions que s'hauran d'utilitzar en relació amb els sulfits, la llet i els productes a base de llet, i els ous i els productes a base d'ou són les següents:³²

- Mencions relatives als sulfits: "sulfits" o "diòxid de sofre".
- Mencions relatives als ous i els productes a base d'ou: "ou", "proteïna d'ou", "ovoproducte", "lisozim d'ou" o "ovoalbúmina".
- Mencions relatives a la llet i els productes a base de llet: "llet", "productes lactis", "caseïna de llet" o "proteïna de llet".

Facultativament, la indicació de la presència d'al·lèrgens es podrà complementar amb un dels pictogrames establerts a l'annex X.B del Reglament (CE) núm. 607/2009,³³ que es mostren tot seguit:

Aquesta disposició no serà aplicable als vins per als quals:³⁴

- Els ingredients potencialment al·lèrgens procedents de la llet o dels ous no hagin estat utilitzats en el procés d'elaboració.
- La presència de les substàncies al·lèrgenes no hagi pogut ser detectada en el producte final, de conformitat amb els mètodes d'anàlisi establerts a l'article 120 octies del

³⁰ Article 13.2 i annex IV del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

³¹ Article 51.1 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

³² Article 51.1 i annex X.A del Reglament (CE) núm. 607/2009.

³³ Article 51.2 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

³⁴ Déclaration des services de la Commission, jointe au procès verbal de la réunion du Comité de l'OCM unique du 21 juin 2012.

Reglament (CE) núm. 1234/2007, és a dir, els recomanats i publicats per l'Organització Internacional de la Vinya i el Vi (OIV).

En relació amb les llengües admissibles per a la indicació de la presència d'al·lèrgens a l'etiquetatge de productes vitivinícoles que hagin de ser entregats, sense ulterior transformació, al consumidor final a Espanya.³⁵

- La presència de diòxid de sofre i sulfits en concentracions superiors a 10 mg/kg o 10 mg/litre en termes de SO₂ total, tal com es va comunicar el 2005, es podrà indicar en llengua espanyola, anglesa, francesa, italiana i portuguesa.
De manera complementària, com a indicació facultativa, s'hi podrà incloure el pictograma corresponent.
- La presència d'ous i de productes a base d'ou s'haurà d'indicar obligatòriament en llengua espanyola, mitjançant un dels termes establerts amb aquesta finalitat a l'article 51 del Reglament (CE) núm. 607/2009.
De manera complementària, com a indicació facultativa, es podrà incloure en qualsevol de les altres llengües indicades anteriorment (anglesa, francesa, italiana i portuguesa) i/o mitjançant el pictograma corresponent.
- La presència de llet i els seus derivats s'haurà d'indicar obligatòriament en llengua espanyola, mitjançant un dels termes establerts amb aquesta finalitat a l'article 51 del Reglament (CE) núm. 607/2009.
De manera complementària, com a indicació facultativa, es podrà incloure en qualsevol de les altres llengües indicades anteriorment (anglesa, francesa, italiana i portuguesa) i/o mitjançant el pictograma corresponent.

Les llengües admissibles en cadascun dels estats membres per a la indicació de la presència d'al·lèrgens en productes vitivinícoles es troben recopilades a l'adreça web següent:

http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/labelling_allergens.pdf

La indicació relativa als al·lèrgens podrà constar en un camp visual diferent de la resta d'indicacions obligatòries.

La indicació relativa als al·lèrgens haurà de constar amb caràcters d'una alçada mínima d'1,2 mm.³⁶

4.14. NÚMERO DE LOT

- a) S'entén per "lot" un conjunt d'unitats de venda d'un producte alimentari, produït, fabricat o envasat en circumstàncies pràcticament idèntiques.³⁷
- b) El número de lot haurà de constar a l'etiquetatge, i podrà figurar en qualsevol camp visual.
- c) El lot serà determinat, en cada cas, pel productor, el fabricant o l'envasador del producte alimentari en qüestió, o pel primer venedor establert a l'interior de la Unió.³⁸

---

³⁵ Acord adoptat per l'Institut Nacional de Consum (INC) i el Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient (MAGRAMA), en reunió celebrada l'11 de juny de 2012, el qual ha estat comunicat oficialment a la DG-AGRI de la Comissió Europea.

³⁶ Article 13.2 i annex IV del Reglament (UE) núm. 1169/2011.

³⁷ Article 1.2 de la Directiva 2011/91/UE del Parlament Europeu i del Consell.

- d) La indicació anirà precedida de la lletra L, excepte en els casos en què es distingeixi clarament de la resta d'indicacions de l'etiquetatge.³⁹
- e) En tots els casos, la indicació figurarà de manera que sigui fàcilment visible, clarament llegible i indeleble.⁴⁰

5. INDICACIONS FACULTATIVES

5.1. TERMES TRADICIONALS FACULTATIUS I INDICACIÓ “PARATGE QUALIFICAT”

Els termes tradicionals que es poden utilitzar per als vins emparats per la DOP Cava són els següents:⁴¹ “Reserva” i “Gran Reserva”.

5.1.1. Reserva

- a) Serà obligatòria la seva inclusió en l'etiquetatge quan es faci ús del marxamo numerat de control del tipus “Reserva”.
- b) Es podrà fer servir el terme “Reserva” quan la criança de les ampolles sigui igual o superior a 15 mesos.
- c) Podrà constar en qualsevol camp visual.
- d) S'indicarà en caràcters d'una mida igual o inferior a la dels utilitzats en el nom geogràfic,⁴² és a dir, en caràcters d'una mida igual o inferior a la dels utilitzats en la indicació “cava”.
- e) No s'admeten qualificatius a la menció “Reserva”, per la qual cosa haurà de figurar a l'etiquetatge aïlladament, sense oferir una lectura seguida d'altres mencions. Tanmateix, com a excepció al que estableix el paràgraf anterior, es permet que consti el dígit de l'anyada a continuació de la indicació “Reserva”.
- f) En el cas que es repeteixi la indicació “Reserva” en el mateix camp visual o en un altre, s'acceptarà que consti acompanyada de qualificatius o oferint una lectura seguida d'altres mencions, de l'estil: “Brut Reserva”, “Reserva Brut”, “Reserva vintage 2011” o similars.

5.1.2. Gran Reserva

- a) Serà obligatòria la seva inclusió en l'etiquetatge quan es faci ús del marxamo numerat de control del tipus “Gran Reserva”.
- b) Es podrà fer servir el terme “Gran Reserva” quan la criança de les ampolles sigui igual o superior a 30 mesos i les ampolles hagin superat un procés de qualificació específic.

---

³⁸ Article 3 de la Directiva 2011/91/UE del Parlament Europeu i del Consell.

³⁹ Article 3 de la Directiva 2011/91/UE del Parlament Europeu i del Consell.

⁴⁰ Article 4 de la Directiva 2011/91/UE del Parlament Europeu i del Consell.

⁴¹ Punt 3, apartat b.3) del plec de condicions de la DOP Cava.

⁴² Article 21.2 del Reial decret 1363/2011.

- c) És obligatòria la indicació de l'any de collita en l'etiquetatge dels caves que tinguin la menció "Gran Reserva".⁴³
- d) Considerant l'obligatorietat de fer constar l'any de collita en un cava "Gran Reserva", i atès que aquesta indicació només pot constar quan almenys el 85% del raïm utilitzat en l'elaboració provingui de la collita en qüestió, no podran optar a la menció "Gran Reserva" els caves elaborats amb un raïm que no provingui, almenys el 85%, d'una mateixa collita.
- e) El terme tradicional "Gran Reserva" únicament es podrà utilitzar en la presentació d'un cava dels tipus "Brut Nature", "Extrabrut" i "Brut".⁴⁴
- f) Podrà constar en qualsevol camp visual.
- g) S'indicarà en caràcters d'una mida igual o inferior a la dels utilitzats en el nom geogràfic,⁴⁵ és a dir, en caràcters d'una mida igual o inferior a la dels utilitzats en la indicació "cava".
- h) No s'admeten qualificatius a la menció "Gran Reserva", per la qual cosa haurà de figurar a l'etiquetatge aïlladament, sense oferir una lectura seguida d'altres mencions.
Tanmateix, com a excepció al que estableix el paràgraf anterior, es permet que consti el dígit de l'anyada a continuació de la indicació "Gran Reserva".
- i) En el cas que es repeteixi la indicació "Gran Reserva" en el mateix camp visual o en un altre, s'acceptarà que consti acompanyada de qualificatius o oferint una lectura seguida d'altres mencions, de l'estil: "Brut Gran Reserva", "Gran Reserva Brut", "Gran Reserva vintage 2011" o similars.

5.1.3. Indicació "Paratge Qualificat"

- a) Els vins amb dret a la indicació "Paratge Qualificat" duran obligatòriament a l'etiquetatge l'anyada en la qual es va recol·lectar el raïm.
- b) Els vins amb dret a la indicació "Paratge Qualificat" únicament podran utilitzar a l'etiquetatge i la presentació els tipus "Brut Nature", "Extrabrut" i "Brut".
- c) La indicació "Paratge Qualificat" figurarà impresa d'una manera destacada de la resta d'indicacions que figurin impreses a l'etiqueta.
- d) La indicació "Paratge Qualificat" haurà de constar a l'etiqueta frontal, i la seva mida no podrà superar els 4 mm d'alçada ni la mida del nom de la marca. Tampoc podrà superar la mida de la menció "cava".
- e) El nom del paratge haurà de constar a l'etiquetatge de manera immediata a la indicació "Paratge Qualificat".
- f) Els termes "paratge" o "paratge qualificat" (i les possibles traduccions a llengües oficials del territori nacional) queden reservats exclusivament per als caves

⁴³ Punt 8, apartat b), subapartat vi) del Plec de Condicions de la DOP Cava.

⁴⁴ Punt 8, apartat b), subapartat vi) del Plec de Condicions de la DOP Cava.

⁴⁵ Article 21.2 del Reial decret 1363/2011.

elaborats amb raïm provinent d'un paratge qualificat reconegut i que hagin estat qualificats per poder dur la menció "Paratge Qualificat" a l'etiquetatge.

- g) No es permet l'ús del nom d'un paratge qualificat a l'etiquetatge d'altres caves diferents dels del paratge en qüestió, ni en aquells que, encara que provinquin d'aquest mateix paratge, no hagin estat qualificats per poder dur la menció "Paratge Qualificat".

5.2. NOM DE LA VARIETAT DE RAÏM DE VINIFICACIÓ

Els noms de les varietats de raïm de vinificació es podran mencionar en les condicions següents:

- a) Si es menciona el nom o sinònim de només una varietat de raïm de vinificació, almenys el 85% dels productes hauran estat elaborats a partir d'aquesta varietat, excloent-ne qualsevol quantitat de productes utilitzats al "licor d'expedició" o al "licor de tiratge".⁴⁶
- b) Si es fa servir una sola varietat a tall d'indicació (és a dir, sense formar part d'una llegenda comercial), el vi base cava amb el qual s'hagi fet el tiratge de les ampolles haurà d'haver estat qualificat amb la consideració varietal, les declaracions de tiratge així ho hauran reflectit, i el tap de tiratge d'aquestes ampolles durà marcada la contrasenya pertinent de la varietat en qüestió.
- c) Si es menciona el nom o sinònim de dues o més varietats de raïm de vinificació, el 100% dels productes en qüestió hauran estat elaborats a partir d'aquestes varietats, excloent-ne qualsevol quantitat de productes utilitzats al "licor d'expedició" o al "licor de tiratge".⁴⁷
- d) En el cas previst al punt c), les varietats de raïm de vinificació hauran d'aparèixer en ordre descendent segons la proporció utilitzada i en caràcters de la mateixa mida.⁴⁸
- e) Les varietats de raïm es faran constar de la manera en què consten al plec de condicions de la DOP Cava.
- f) L'ús de sinònims o localismes només s'acceptarà quan també hi consti el nom de la varietat de la manera en què consta al plec de condicions de la DOP Cava, a continuació, entre parèntesis, amb la mateixa tipografia, color, contrast de lletra i amb una alçada de caràcters que no superi la del nom de la varietat que consta al plec de condicions.

5.3. ANY DE LA COLLITA

- a) L'any de la collita podrà aparèixer a les etiquetes amb la condició que almenys el 85% del raïm utilitzat per elaborar els productes hagi estat veremat l'any en

---

⁴⁶ Adaptació de l'article 62.1.c.i) del Reglament (CE) núm. 607/2009.

⁴⁷ Adaptació de l'article 62.1.c.ii) del Reglament (CE) núm. 607/2009.

⁴⁸ Adaptació de l'article 62.1.c.ii) del Reglament (CE) núm. 607/2009.

qüestió. Aquesta xifra no inclourà cap quantitat de productes utilitzats al “licor d’expedició” o al “licor de tiratge”.⁴⁹

- b) No obstant el que disposa el punt a), és obligatòria la indicació de l’any de collita en l’etiquetatge dels caves que duen la menció “Gran Reserva”.⁵⁰
- c) Serà obligatori fer constar el dígit de l’any de la collita quan s’inclouin a l’etiquetatge termes com “vintage”, “millésimé”, “collita”, “anyada” o similars.
- d) En el cas previst al punt b), el dígit de l’anyada podrà constar aïlladament, o bé a continuació de la menció “Gran Reserva”, o a continuació de termes com “vintage”, “millésimé”, “collita”, “anyada” o similars.
- e) Hi constarà amb caràcters d’una alçada mínima d’1,2 mm.

5.4. MENCIONS RELATIVES AL COLOR

- a) Es podrà fer ús de les següents mencions relatives a un color particular del vi:
  - “Blanc”
  - “Blanc de raïm blanc”
  - “Blanc de raïm negre”
  - “Rosat”
  - “Blanc de blancs”
  - “Blanc de noirs”
- b) En aplicació de l’article 70.3 del Reglament (CE) núm. 607/2009 de la Comissió, de 14 de juliol de 2009, les administracions competents podran fixar requisits per a les mencions que figuren a l’annex I (del Reial decret núm. 1363/2011). A més, podran establir altres mencions relatives a un color particular del vi, les quals seran comunicades al Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí als efectes de la seva incorporació a l’annex esmentat.⁵¹

5.5. TERMES QUE ES REFEREIXEN A DETERMINATS MÈTODES DE PRODUCCIÓ

5.5.1. Fermentació, maduració o envelliment en recipients de fusta

Tenint en compte el que indiquen l’article 66.2 i l’annex XVI del Reglament (CE) 607/2009, i en coherència amb el que indiquen la disposició addicional segona de la Llei 6/2015 i l’article 113 del Reglament (UE) núm. 1308/2013, que va aprovar l’OCM Única, es considera que les mencions que figuren a la taula de l’annex esmentat poden induir a confusió, ja que el cava és un vi “fermentat, criat o envellit en ampolla”, i per això s’acceptaran les mencions completades de la forma que es mostra a la taula següent:

Vi base fermentat en bota	Vi base madurat en bota	Vi base envellit en bota
“Vi base fermentat en bota de (...)”	“Vi base madurat en bota de (...)”	“Vi base envellit en bota de (...)”

⁴⁹ Adaptació de l’article 61.1 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

⁵⁰ Punt 8, apartat b), subapartat vi) del Plec de Condicions de la DOP Cava.

⁵¹ Article 12 del Reial decret núm. 1363/2011.

(indicació del tipus de fusta corresponent)	(indicació del tipus de fusta corresponent)	(indicació del tipus de fusta corresponent)
Vi base fermentat en bota	Vi base madurat en bota	Vi base envellit en bota

a) A més de les indicacions detallades a la taula del punt b), es podran utilitzar també:

- “Bota” i “roure”, sempre que compleixin les condicions indicades a l’annex III del Reial decret 1363/2011,⁵² que es detallen tot seguit:

Condicions d’utilització del terme “bota”:

Aplicable als vins que hagin estat fermentats, criats o envellits en recipients de fusta. Quan s’utilitzi aquest terme o se’n faci referència, caldrà indicar a les informacions relatives al vi en qüestió el període de temps, en mesos o anys, que ha estat en aquests recipients de fusta, que han de tenir una capacitat màxima de 600 litres. No obstant això, es podrà utilitzar la indicació “Fermentat en bota” (en el cas del cava, “Vi base fermentat en bota”) sempre que la fermentació del vi hagi tingut lloc als recipients esmentats, sense que calgui indicar en aquest cas el període de temps de permanència.

Condicions d’utilització del terme “roure”:

Aplicable als vins que hagin estat fermentats, criats o envellits en recipients de fusta de roure. Quan s’utilitzi aquest terme o se’n faci referència, caldrà indicar en les informacions relatives al vi en qüestió el període de temps, en mesos o anys, que ha estat en recipients de fusta d’aquesta espècie, amb una capacitat màxima de 600 litres.

La indicació “roure” només es podrà fer servir quan el recipient sigui de fusta de roure, mentre que “bota” es podrà utilitzar quan el recipient sigui de qualsevol espècie de fusta.⁵³

Aquestes mencions no es podran utilitzar per designar vins elaborats amb ajuda de trossos de fusta de roure, encara que s’hagin utilitzat també en aquests processos recipients de fusta de roure o d’altres espècies.⁵⁴

5.5.2. “Fermentació en ampolla”⁵⁵

El cava compleix els requisits per fer constar al seu etiquetatge la indicació:

- “Fermentació en ampolla”.

5.5.3. “Fermentació en ampolla segons el mètode tradicional”, “mètode tradicional”, “mètode clàssic” o “mètode clàssic tradicional”⁵⁶

El cava compleix els requisits per fer constar al seu etiquetatge les indicacions següents:

- “Fermentació en ampolla segons el mètode tradicional”.
- “Mètode tradicional”.
- “Mètode clàssic”.

⁵² Article 18.1.b) del Reial decret 1363/2011.

⁵³ Article 18.1.b) del Reial decret 1363/2011.

⁵⁴ Article 18.2 del Reial decret 1363/2011.

⁵⁵ Article 66.3 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

⁵⁶ Article 66.4 del Reglament (CE) núm. 607/2009.

- “Mètode clàssic tradicional”.

5.6. MENCIO “VI ESCUMÓS”

El cava és un vi escumós que es troba englobat dins de la categoria “vi escumós de qualitat amb DOP”.

S’ha observat que, en caves destinats a l’exportació, els importadors, distribuïdors o països de destinació posen èmfasi en el fet que l’elaborador faci constar a l’etiqueta, com a indicació, la menció “vi escumós” o “sparkling wine” (o la seva traducció a l’idioma del país de destinació en qüestió).

Atès que la utilització a l’etiquetatge de la menció “vi escumós” pot comportar, per al consumidor final, la percepció que el producte s’englobi en una categoria de vins (vi escumós) inferior a la que té en realitat (vi escumós de qualitat amb DOP), la menció “vi escumós”, en el cas que s’utilitzi, s’haurà de completar de la manera següent:

1. “Vi escumós - Mètode tradicional” o en l’idioma que correspongui.
2. “Vi escumós fermentat en aquesta ampolla” o “sparkling wine fermented in this bottle” o en l’idioma que correspongui (opció no vàlida per a ampolles procedents de transvasament).
3. “Vi escumós - Fermentat en ampolla” o “sparkling wine - bottle fermented” o en l’idioma que correspongui.

S’accepten les variants “vi blanc escumós fermentat en aquesta ampolla” i “vi rosat escumós fermentat en aquesta ampolla”, i les traduccions corresponents.

5.7. SIGNE CE “e”⁵⁷

El signe CE “e” certifica, sota la responsabilitat de l’envasador o de l’importador, que l’envàs compleix les disposicions del Reial decret 1801/2008, i es pot incloure als envasos que responguin a les modalitats de control estadístic de lots establertes al reial decret esmentat.

El signe CE “e” s’haurà d’indicar:

- Amb una alçada mínima de 3 mil·límetres.
- En el mateix camp visual que la indicació del volum nominal.
- Amb la forma representada al reial decret esmentat.

5.8. CONDECORACIONS

- a) La inclusió a l’etiquetatge de símbols o referències a medalles, premis, condecoracions o guardons de qualsevol mena estarà condicionada al fet que la distinció hagi estat obtinguda per la mateixa partida d’ampolles que els exhibeix a l’etiquetatge i la presentació.
- b) L’empresa elaboradora haurà d’estar en disposició d’acreditar documentalment que ha estat condecorada amb la distinció que fa constar a l’etiqueta per a la partida d’ampolles en qüestió.

---

⁵⁷ Article 9.c) del Reial decret 1801/2008.

5.9. LLEGENDA COMERCIAL

S'entendrà per llegenda comercial la informació explicativa que l'empresa elaboradora decideixi incloure a l'etiqueta.

La inclusió d'una llegenda comercial és opcional. Això no obstant, si es decideix incloure-la a l'etiquetatge, s'haurà d'ajustar als requisits següents:

- a) Els comentaris, les dates i les referències expressats a la llegenda comercial hauran de ser certs i demostrables documentalment.
- b) No s'acceptaran referències a vinyes, selecció de raïm i metodologia d'elaboració del vi base quan els cellers elaboradors de cava no constin inscrits com a elaboradors de vi base cava.
- c) No s'acceptaran les referències a municipis diferents dels del lloc d'emplaçament del celler elaborador del cava.
- d) No s'acceptaran les referències a noms de cellers diferents de l'elaborador del cava.
- e) No s'acceptarà a l'etiquetatge la inclusió de referències, comentaris, imatges o qualsevol mena d'informació que pugui induir a confusió al consumidor.

5.10. ALTRES MENCIONS

A l'etiquetatge de les ampolles de cava, hi podran constar altres tipus de mencions, normalment a petició del país on es comercialitzen, que facin referència a:

- Nom i adreça de l'importador i/o del distribuïdor.
- Prohibicions de consum de begudes alcohòliques a menors de certa edat.
- Advertiments de consum:
  - o Dones embarassades.
  - o Conté pressió.
  - o Obriu-lo sense apuntar cap a altres persones.
  - o No utilitzar llevataps.
  - o Etc.
- Referències, símbols o icones de vi ecològic o d'ús de materials reciclables.

5.11. MARXAMOS DE CONTROL

Serà obligatori adherir sobre l'envàs un marxamo numerat de control facilitat pel Consell Regulador del Cava.

Es disposarà, segons la capacitat de les ampolles, de formats de marxamo diferents.

Els marxamos de control del tipus disc es col·locaran sobre el cos de l'ampolla, exceptuant-ne la base.

Els marxamos de control del tipus tireta es col·locaran sobre el cos de l'ampolla, exceptuant-ne la base i la part de la càpsula que cobreix el tap.

El marxamo de control específic del cava de paratge qualificat es col·locarà sobre el cos de l'ampolla, exceptuant-ne la base i la part de la càpsula que cobreix el tap.

Els formats i tipus de marxamos disponibles són els que s'indiquen tot seguit:

 <p>Cava tradicional</p>	 <p>Cava Reserva</p>
 <p>Cava Gran Reserva</p>	 <p>Cava de Paratge Qualificat</p>